

บทที่ 2

กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณานำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ทฤษฎี

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิเคราะห์อุปสงค์สำหรับบัตร เอ.ที.เอ็ม ได้พิจารณานำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีอุปสงค์ (Demand)

เดช กาญจนางกูร (2539) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีอุปสงค์ ไว้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

“อุปสงค์” เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันหลายคำ เช่น ปริมาณการซื้อ และการเสนอซื้อ หมายถึง อุปสงค์ที่มีประสิทธิผล (Effective Demand) คือ เป็นอุปสงค์ที่มีการซื้อขายเกิดขึ้นแล้วจริง ๆ เนื่องจากผู้บริโภคมีความปรารถนา (Desire) ที่จะบริโภคสินค้าและบริการชนิดใดแล้ว ผู้บริโภคจะต้องมีความสามารถและความเต็มใจที่จะซื้อหา

ฉะนั้น อุปสงค์ จะต้องประกอบด้วยความต้องการเกิดขึ้นก่อน แล้วจะมีความสามารถที่จะซื้อหาให้ได้ และซื้อหาได้ด้วยความเต็มใจ มิใช่มีความต้องการที่เกิดขึ้นลอยๆ โดยผู้บริโภค ไม่มีเงินที่จะซื้อและไม่เต็มใจที่จะซื้อหาบริการ

ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าและบริการชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับราคาของสินค้าชนิดนั้น รายได้ของผู้บริโภค และระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดอื่นเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงแบ่งอุปสงค์ของผู้บริโภคออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. อุปสงค์ต่อราคา (Price Demand) หมายถึง ปริมาณการเสนอซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้าและบริการชนิดนั้น หากระดับราคาสินค้าและบริการชนิดใดเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะทำให้ปริมาณการเสนอซื้อสินค้าและบริการชนิดนั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อกำหนดให้สิ่งอื่นๆ คงที่ อุปสงค์ต่อราคา สามารถแยกเป็นอุปสงค์ของแต่ละบุคคล และอุปสงค์ของตลาด

2. อุปสงค์ต่อรายได้ (Income Demand) หมายถึง ปริมาณการเสนอซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับรายได้ต่าง ๆ ของผู้บริโภค หากระดับรายได้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น แล้วมีผลทำให้ปริมาณการเสนอซื้อสินค้าและบริการชนิดใดเพิ่มขึ้น เรียกว่าสินค้าและบริการชนิดนั้นว่าสินค้านั้นว่าสินค้าปกติ (Normal goods)

3. อุปสงค์ต่อราคาสินค้าและบริการชนิดอื่น (Cross Demand) หมายถึง ปริมาณการเสนอซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดอื่น เมื่อกำหนดให้สิ่งอื่น ๆ คงที่ สินค้าหรือบริการชนิดอื่น มีความหมายสองประการ คือ ประการแรก หมายถึง สินค้าและบริการที่นำมาใช้ทดแทน (Substitution) กันได้ เช่น บุหรี่กับยาเส้น ปากกามีกซึมกับปากกามีกแห้ง อีกความหมายหนึ่งคือ สินค้าและบริการที่นำมาใช้ประกอบกันหรือใช้ร่วมกันได้ เช่น บุหรี่กับไม้จืดไฟ ลูกเทนนิสกับไม้ตีเทนนิส น้ำมันกับรถยนต์ เป็นต้น

ปัจจัยที่ทำให้อุปสงค์เปลี่ยนแปลง

การที่เส้นอุปสงค์สินค้าและบริการชนิดใดเปลี่ยนแปลงหรือเลื่อนไปจากตำแหน่งเดิมนั้นก็เพราะมีสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากระดับราคาสินค้าชนิดนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สิ่งอื่น ๆ เหล่านี้ ได้แก่

- 1) รายได้ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง
- 2) รสนิยมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง
- 3) ระดับราคาของสินค้าและบริการชนิดอื่นเปลี่ยนแปลง
- 4) จำนวนประชากรเปลี่ยนแปลง
- 5) การคาดคะเนเกี่ยวกับระดับราคาสินค้าและรายได้ในอนาคตของผู้บริโภค
- 6) ฤดูกาลเปลี่ยนแปลง
- 7) ระดับการศึกษาของผู้บริโภค
- 8) การโฆษณาของผู้ขาย
- 9) ความต้องการเก็บเงินของผู้บริโภค
- 10) ลักษณะการกระจายรายได้

2.1.2 พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior)

ธงชัย สันติวงษ์ (2524) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคนั้นแต่ก่อนนักวิชาการมีความเชื่อว่าพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จึงมีการวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์ของผู้บริโภค (consumer economics) ใช้อธิบายเรื่องราวของความต้องการในตลาดสำหรับสินค้านั้น ๆ ซึ่งการศึกษาเชิงเศรษฐศาสตร์นั้น มีขอบเขตเพื่อใช้สำหรับการอธิบายว่า ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าอย่างไรภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และความเกี่ยวข้องกันในตลาดจะมีผลถึงปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ขายได้รวมอย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตามการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในเชิงเศรษฐศาสตร์ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการและยังมีข้อบกพร่องเพราะขาดการวัดอรรถประโยชน์ (utility) และ

มีหลายข้อสมมติฐานที่ใช้ไม่ได้ ปัจจุบันการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคจึงอาศัยวิธีการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ร่วมด้วย ในขณะที่อัจจิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช (2541) ได้กล่าวถึงการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่ขึ้นกับจุดประสงค์ของผู้ซื้อ (objective sought by consumer buyers) คือ ผู้บริโภคต้องการประโยชน์อะไรจากการซื้อสินค้าและบริการ ว่าสามารถศึกษาจากตัวแบบของความต้องการของมนุษย์ และตัวกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีสังคมของมนุษย์ และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

สมจิตร ถ้วนจำเริญ (2532) และอัจจิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช (2541) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและเวลา คือ เศรษฐกิจจะเกี่ยวข้องกับรายได้ ส่วนอิทธิพลทางประชากรจะเกี่ยวข้องกับอัตราการศึกษ การเปลี่ยนแปลงขนาดครอบครัว การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร เขตที่อยู่อาศัย และงบประมาณเวลาของผู้บริโภค (คืองบประมาณทางการเงิน และงบประมาณด้านเวลา)
2. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม แต่อิทธิพลด้านนี้จะศึกษาได้ยาก เพราะวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอื่น ๆ เสมอ เช่น พฤติกรรมของบุคคล สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่เป็นแหล่งวัฒนธรรม ซึ่งวัฒนธรรมก็มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ
3. ชั้นทางสังคม (social stratification) ปัจจัยนี้มีผลต่อการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่กลุ่มชนชั้นทางสังคมต่าง ๆ ได้สะดวก การแบ่งชั้นทางสังคมเป็นกลุ่มต่าง ๆ นั้นจะยึดถือเอาฐานะ บทบาท และค่านิยมเป็นเกณฑ์
4. กลุ่มอ้างอิงและครอบครัว โดยเห็นว่าบุคคลอื่นโดยเฉพาะบุคคลภายในครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่ออีกคนหนึ่ง โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้า จึงมีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของนักการตลาด
5. แบบการดำรงชีวิตและบุคลิกภาพของผู้บริโภค คือ ผู้บริโภคแต่ละคนได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายนอกแตกต่างกันนั่นเอง แม้ว่าจะได้อิทธิงจากสภาพแวดล้อมเดียวกัน แต่การเรียนรู้และการหยั่งรู้แตกต่างกัน
6. ความสำคัญของการซื้อ คือ ผู้บริโภคจะมีความต้องการสินค้าแตกต่างกันไม่เท่ากัน แล้วแต่ความสำคัญมากน้อย

2.1.3 แนวคิดกลยุทธ์การตลาดสำหรับธุรกิจการให้บริการ

อรรช มณีสงฆ์ (มปป.) ได้ให้ความหมายการบริการไว้ว่า การบริการ หมายถึง การกระทำ หรือการปฏิบัติงานที่เสนอให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นสิ่งที่ไม่อาจจับต้องและไม่มีผลต่อการเป็นเจ้าของ แต่ในการให้บริการอาจจะมีตัวผลิตภัณฑ์ด้วยก็ได้ ตลาดของตลาดบริการต้องประกอบไปด้วย

3 ส่วนคือ

1. การตลาดภายนอก (External Marketing) เป็นการจัดเตรียมส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก
2. การตลาดภายใน (Internal Marketing) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องระหว่างบริษัทกับพนักงาน ในการฝึกอบรมและจูงใจให้พนักงานสนับสนุนการให้บริการ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า
3. การตลาดปฏิสัมพันธ์ (Interactive Marketing) เป็นการติดต่อกันระหว่างพนักงานกับลูกค้าในการให้บริการ จึงเน้นเรื่องคุณภาพในการให้บริการซึ่งประกอบด้วยคุณภาพด้านเทคนิค และคุณภาพด้านหน้าที่

การบริการถือเป็นกิจกรรม ผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่สนองความต้องการ แก่ลูกค้า (นิมิต จิตนาน, 2542)

ประเภทของธุรกิจบริการ สามารถจัดได้ 4 ประเภทคือ

1. ผู้ซื้อเป็นเจ้าของสินค้า และนำสินค้าไปขอรับบริการจากผู้ขาย
2. ผู้ขายเป็นเจ้าของสินค้า และขายบริการให้กับผู้ซื้อ
3. เป็นการซื้อบริการและมีสินค้าควบมาด้วย
4. เป็นการซื้อบริการโดยไม่มีตัวสินค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง

งานที่สำคัญของธุรกิจการให้บริการมี 3 ประการ (อรรช มณีสงฆ์, มปป.) คือ

1. ความแตกต่างจากคู่แข่ง (competitive differentiation) เสนอบริการและคุณภาพที่แตกต่างจากคู่แข่ง หรือการให้บริการที่พิเศษเพิ่มเติมจากบริการพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การให้บริการประโยชน์แก่ผู้ถือบัตรเอทีเอ็ม ในการใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Services) หลายประเภทของธนาคารกสิกรไทย การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ถือบัตรโดยไม่ต้องเสียค่าบริการรายปี ในปีแรกที่เริ่มใช้บริการ

2. คุณภาพการให้บริการ (service quality) คือการรักษาระดับการให้บริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความแตกต่างของการให้บริการโดยเสนอคุณภาพการให้บริการตามที่ลูกค้าคาดหวังไว้ ได้แก่ ระบบการให้บริการถูกต้อง และรวดเร็ว การให้บริการตลอด

24 ชั่วโมง

3. ประสิทธิภาพในการให้บริการ (productivities) คือ การที่ผู้ให้บริการจะต้องระมัดระวัง ไม่ให้เกิดภาพพจน์ในแง่การลดคุณภาพของบริการ รวมทั้งรักษาความพึงพอใจของลูกค้าไว้ได้แก่ การให้บริการที่รวดเร็วและถูกต้อง รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้า

ในด้านคุณภาพของการให้บริการนั้น สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2534) ได้กล่าวว่า คุณภาพการให้บริการว่า เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการสร้างความแตกต่างของธุรกิจบริการ เช่น การรักษาระดับการให้บริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง การให้บริการตามที่ลูกค้าคาดหวังหรือเกินกว่าความคาดหวัง ฯลฯ โดยทั่วไปลูกค้าจะใช้หลักเกณฑ์ต่อไปนี้พิจารณาถึงคุณภาพการให้บริการ

1. การเข้าถึงลูกค้า (access) บริการที่ให้กับลูกค้าต้องอำนวยความสะดวก ในด้านเวลา สถานที่แก่ลูกค้า คือ ไม่ให้ลูกค้าต้องคอยนาน ท่าทีที่พึงเหมาะสมอันแสดงถึงความสามารถของการเข้าถึงลูกค้า

2. การติดต่อสั่งการ (communication) มีการอธิบายอย่างถูกต้อง โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แม้ว่าเครื่องเอทีเอ็มของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ จะมีหลายขนาด หลายรุ่น ธนาคารก็มีความ จำเป็น ในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นตัวเลขหรือตัวหนังสือ ต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย

3. ความสามารถ (competence) บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความชำนาญ และมีความรู้ความสามารถในงาน เครื่องเอทีเอ็มของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ต้องสามารถทำรายการต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

4. ความมีน้ำใจ (courtesy) บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกันเอง มีวิจารณ์ญาณ

5. ความน่าเชื่อถือ (credibility) บริษัทและบุคลากรต้องมีความสามารถ สร้างความ เชื่อมั่น และความไว้วางใจในการบริการ โดยเสนอบริการที่ดีที่สุดแก่ลูกค้า เช่น บัตรเอทีเอ็มต้องไม่ เสื่อมเร็ว หรือชำรุดง่าย

6. ความไว้วางใจ (reliability) บริการที่ให้กับลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้อง

7. การตอบสนองลูกค้า (responsiveness) พนักงานจะต้องให้บริการและแก้ปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็วตามที่ลูกค้าต้องการ

8. ความปลอดภัย (security) บริการที่ให้อาจปราศจากอันตราย ความเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ

9. การสร้างบริการให้เป็นที่รู้จัก (tangible) บริการที่ลูกค้าได้รับจะทำให้เขาสามารถคาดคะเนถึงคุณภาพของบริการดังกล่าวได้

10. การเข้าใจและรู้จักลูกค้า (understanding/known customer) พนักงานต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า และให้ความสนใจตอบสนองความต้องการดังกล่าว

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัตน์ กำไร (2539) ทำการศึกษาการใช้บริการเอทีเอ็มของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บัตรเอทีเอ็มเพียง 1 บัตรเป็นบัตรเอทีเอ็มชนิดธรรมดา บัตรเอทีเอ็มที่ใช้บ่อย คือ บัตรเอทีเอ็มที่มีคุณสมบัติเป็นบัตรประจำตัวนักศึกษาด้วย ส่วนเหตุผลในการใช้บริการคือ สามารถใช้บริการแทนการฝาก/ถอนหน้าเคาน์เตอร์ รองลงมา สามารถใช้บริการนอกเวลาทำการ และนิยมใช้บริการประมาณเดือนละ 4-6 ครั้ง บริการที่ใช้บ่อยคือบริการถอนเงิน ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้บัตรเอทีเอ็มที่พบมากที่สุด คือ ตู้เอทีเอ็มปิดบริการบ่อย มีผู้มาร่วมใช้บริการมากทำให้เสียเวลานาน บัตรพิมพ์รายการแจ้งยอดหมด จำนวนตู้เอทีเอ็มไม่พอกับความต้องการใช้ และค่าธรรมเนียมในการใช้ต่างธนาคารที่กำหนดไว้ค่อนข้างสูง

ดารี ลิ้มมาคุณ (2540) ทำการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนของระบบบริการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติของธนาคารพาณิชย์ พบว่า เครื่องจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติของธนาคาร 9 สาขา มีต้นทุนคงที่เท่ากับ 5.8 แสนบาท ต้นทุนผันแปร 1.1 แสนบาทต่อเดือน หรือมีต้นทุนในการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติเท่ากับ 7.7 บาทต่อรายการ การลงทุนในธุรกิจให้บริการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติของธนาคารเป็นธุรกิจที่ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุน จากการวิเคราะห์ผลตอบแทน พบว่า การนำเงินคงเหลือในบัญชีลูกค้าไปหาผลประโยชน์ซึ่งเป็นวิธีสร้างรายได้ให้ธนาคารนั้น สามารถทำได้มากกว่ารายได้จากค่าธรรมเนียม มีระยะเวลาคืนทุนภายใน 12 ปี 9 เดือน มูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก 45.79 ล้านบาท มีอัตราผลตอบแทนของการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 29.72 และมีอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่ายเท่ากับ 1.39 นอกจากนี้ยังพบว่า การให้บริการจ่ายเงินผ่านเครื่องอัตโนมัติเป็นบริการที่ได้ผลในการสร้างภาพพจน์ที่ดีและสร้างบริการต่อเนื่องให้กับธนาคารด้วย

นิमित จิตนาน (2542) ทำการศึกษาการสำรวจการใช้บริการบิวหลวงโฟนของผู้ถือบัตรเอทีเอ็ม ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ถือบัตรเอทีเอ็มรู้จักบัตรบิวหลวงเอทีเอ็มจากเจ้าหน้าที่ธนาคารแนะนำ มีเหตุผลในการใช้บริการเพราะสามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง รองลงมา คือ ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการใช้บริการ และมีความพึงพอใจในการใช้บริการบิวหลวงโฟน สำหรับปัญหาที่พบจากการใช้บริการ คือ ขั้นตอนในการขอใช้บริการค่อนข้างยุ่งยาก จำจู้อน

หทัยรัตน์ สุทธิปัญญาภาส (2542) ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้ถือบัตรเครดิต เครดิต ธนาคารพาณิชย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิต จะมีอายุตั้ง

แต่ 26 ปีขึ้นไป มีการศึกษาสูง และเป็นกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อเดือน ผู้ถือครองบัตรส่วนใหญ่ถือครองประมาณ 2 บัตรต่อคน สำหรับเหตุผลที่ถือครองหลายบัตรเพราะทำให้มีสภาพคล่องมากขึ้น ในแต่ละบัตรจะมีวงเงินประมาณ 10,000-50,000 บาท การชำระหนี้ขั้นต่ำร้อยละ 10 ไม่น้อยกว่า 1,000 บาท มูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ย 3,001-5,000 บาท สถานที่นิยมใช้บัตรคือ ห้างสรรพสินค้า

2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยการใช้สถิติแบบพรรณนามุ่งเน้นศึกษาตัวที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์อุปสงค์สำหรับบัตร เอทีเอ็มอาศัยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่บอกถึงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าธนาคาร ประกอบด้วย

1.1 อายุ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุไม่เกิน 40 ปี และกลุ่มตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป

1.2 เพศ

1.3 สถานภาพ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มสถานภาพโสด (โสด หย่า และหม้าย) และ

กลุ่มสถานภาพสมรส

1.4 อาชีพ ประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ กลุ่มอาชีพที่รับเงินเดือนหรือมีรายได้ประจำเป็นรายวันหรือรายเดือน คือ อาชีพ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างหรือพนักงานบริษัท กลุ่มอาชีพธุรกิจ คือ ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว และค้าขาย และกลุ่มอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือได้รับความช่วยเหลือด้านรายได้จากผู้ปกครอง คือ นักเรียน นักศึกษา และเกษตรกร

1.5 รายได้ ประกอบด้วย 2 กลุ่มรายได้ คือ กลุ่มรายได้ไม่เกิน 20,000 บาทต่อเดือน กลุ่มรายได้ตั้งแต่ 20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป

1.6 วุฒิการศึกษา ประกอบด้วย 2 กลุ่มการศึกษา คือ กลุ่มการศึกษาไม่เกินอนุปริญญา และกลุ่มการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

2. ตัวแปรตาม คือ ตัวแปรที่บอกถึงลักษณะใช้ประโยชน์จากบัตรเอทีเอ็มและตัวแปรที่ทำให้ทราบถึงการบริการเอทีเอ็ม จำนวน 5 ประการ ประกอบด้วย

2.1 จำนวนบัตรที่กลุ่มตัวอย่างครอบครอง

2.2 การใช้ประโยชน์จากบัตรเอทีเอ็ม

2.3 เหตุผลในการใช้บริการธนาคารด้วยเอทีเอ็มแทนบริการหน้าเคาน์เตอร์

2.4 ปัจจัยผลักดันให้ลูกค้าไปขอบัตรเอทีเอ็มกับธนาคารพาณิชย์

2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการบัตรเอทีเอ็ม ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและเวลา ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านกลุ่มอ้างอิงและครอบครัว

2.4 ระเบียบวิธีวิจัย

2.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ข้อมูลจาก 2 แหล่งด้วยกันประกอบด้วย

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นลูกค้าซึ่งใช้บริการกับธนาคารพาณิชย์ คือ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาบ่อสร้าง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาสันกำแพง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสันกำแพง และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด(มหาชน) สาขาสันกำแพง แห่งละ 100 ราย รวมทั้งสิ้น 400 ราย

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ทำการรวบรวมเอกสารอ้างอิงอื่น ๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารจากนโยบายของธนาคารพาณิชย์ ข้อมูลการมาใช้บริการของลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ 3 แห่งในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด(มหาชน) พาณิชย์จังหวัด ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ คลังจังหวัด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทย และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์อุปสงค์สำหรับบัตรเอทีเอ็มด้วยสถิติไคสแควร์ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการบัตรเอทีเอ็มอาศัยการวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยแต่ละปัจจัย